

01.04.24

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**01 Nisan 2024
Pazartesi**

01.04.24

RESMİ GAZETE'DE BUGÜN

01 Nisan 2024 Pazartesi

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

YÖNETMELİKLER

— Dokuz Eylül Üniversitesi Bilim ve Teknoloji Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliği

— Iğdır Üniversitesi Ağız ve Diş Sağlığı Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliği

— Kapadokya Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

TEBLİĞ

— Reeskont ve Avans İşlemlerinde Uygulanacak Faiz Oranlarının Tespiti

Çiftçilere 142,6 milyon liralık destekleme ödemesi yapıldı

Tarım ve Orman Bakanlığı, 142 milyon 582 bin lira destekleme ödemesinin bugün çiftçilerin hesaplarına aktarıldığını bildirdi.

Bakanlığın sosyal medya hesabından, çiftçilere yapılan destek ödemelerine ilişkin bilgi verildi.

Destek ödemesinin hayırlı ve bereketli olması dilenen açıklamada, "Toplam 142 milyon 582 bin lira destekleme ödemesini çiftçilerimizin hesaplarına aktardık." ifadesi kullanıldı.

Paylaşımında yer alan bilgilere göre, hayvan hastalıkları tazminat desteği 90 milyon 346 bin lira, tarımsal yayım ve danışmanlık desteği 52 milyon 128 bin lira ve damızlık ana arı desteği 108 bin lira oldu.

Mehmet Şimşek: Dünya Bankası'ndan 1,5 milyar dolar kredi temin ettik

Türkiye'nin ekonomi yol haritasına duyulan güvenle dış kaynak akışının bu yıl da devam ettiğini söyleyen Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, "Dünya Bankası ile yürüttüğümüz verimli iş birliği kapsamında 3 ayrı proje finansmanı için 1,5 milyar dolarlık kaynak temin ettik" açıklaması yaptı.

Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, Türkiye'nin dış kaynak akışına ilişkin değerlendirmelerde bulundu.

Dış finansman kuruluşlarından, ülkedeki kurumlara proje finansmanı kapsamında kaynak sağlamaya devam ettiklerini vurgulayan Şimşek, son olarak Avrupa İmar ve Kalkınma Bankasının (EBRD) deprem bölgesi için açıkladığı 1,5 milyar Euro'luk finansman paketi kapsamında 500 milyon Euro'luk desteğe yönelik mutabakat zaptının imzalandığını anımsattı.

EBRD'nin ardından Dünya Bankasından da 3 proje için destek sağlandığı bilgisini veren Şimşek, "Türkiye'nin ekonomi yol haritasına duyulan güven, dış kaynak akışının bu yıl da tüm hızıyla sürmesini sağladı. Dünya Bankası ile yürüttüğümüz verimli işbirliği kapsamında 3 ayrı proje finansmanı için 1,5 milyar dolar temin ettik. Söz konusu kaynak, Türkiye'nin enerji arz güvenliğinin sağlanması ve işletmelerin yeşil dönüşüm sürecinin desteklenmesi amaçları için kullanılacak." diye konuştu.

"İcra Direktörleri Kurulu onayladı"

Şimşek, finansmanı Dünya Bankasından sağlanacak yaklaşık 1,5 milyar dolar tutarındaki 3 projenin Bankanın İcra Direktörleri Kurulu tarafından onaylandığına dikkati çekerek söz konusu projelere ilişkin bilgi verdi.

Bu kapsamda ilk olarak Türkiye Kalkınma ve Yatırım Bankası AŞ (TKYB) ve Türkiye Sınai Kalkınma Bankası AŞ (TSKB) tarafından yürütülecek "Türkiye Dağıtık Enerji İçin Piyasa Geçişinin Hızlandırılması Projesi" kapsamında TKYB ve TSKB'ye yaklaşık 697 milyon dolar kaynak sağlanacağını belirten Şimşek, "Projeyle şirketlerin güneş panelleri ve batarya yoluyla elektrik depolama sistemlerine yönelik yatırımları desteklenecek. Böylece oluşturulacak ekonomik büyüklüğün 1 milyar doları geçmesi bekleniyor." ifadesini kullandı.

Şimşek, böylece yenilenebilir enerji yatırımlarının teşvik edilerek Türkiye'nin enerji arz güvenliğinin destekleneceğine dikkati çekerek, "İkinci olarak, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından kalkınma ajansları aracılığıyla yürütülecek 'Türkiye Sosyal Kapsayıcı Yeşil Geçiş Projesi' için yaklaşık 400 milyon dolar tutarında kredi sağlanacak. Projeye yeşil geçişten olumsuz etkilenmesi beklenen sektörlerin desteklenmesi hedefleniyor." dedi.

"Yeşil dönüşüm için Dünya Bankası ile güçlü iş birliği sürecektir"

Bakan Şimşek, son olarak TKYB tarafından yürütülecek "Türkiye Endüstriyel Emisyon Azaltım Projesi" için TKYB'ye 200 milyon Euro ve 200 milyon dolar olmak üzere yaklaşık 416,7 milyon dolar tutarında kredi sağlanacağını bildirdi. Şimşek, şunları kaydetti:

"Projeye KOBİ'lere uygun koşullu finansman sağlanarak daha yeşil üretim sistemlerine geçişleri desteklenecek. Ülkemizin 2053 net sıfır emisyon ve yeşil kalkınma hedefleri doğrultusunda gerekli enerji dönüşümünün gerçekleştirilmesi, yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımının artırılması ve kapsayıcı yeşil dönüşümün sağlanması için Dünya Bankası ile güçlü işbirliğimizi kararlılıkla sürdürüyoruz. Cari dengeyi gözetirken kaynaklarımızı daha üretken ve verimli alanlara yönlendirmeye devam edeceğiz."

Öte yandan, Şimşek, geçen yıl uluslararası kuruluşlar, hükümet kuruluşları, ihracat kredi kuruluşları ve ticari kreditorlerden Türkiye'deki çeşitli sektörlerle sağlanan dış kaynak tutarının 8,8 milyar dolara ulaştığını belirterek, "Sağlanan bu kaynaklar, hem Türkiye'ye hem de şeffaflık, tutarlılık, hesap verebilirlik ve öngörülebilirlik ilkelerini esas alan programımıza duyulan güvenin bir göstergesidir." değerlendirmesinde bulundu.

"Türkiye'nin dış finansmana erişiminde güçlü seyir devam ediyor"

Bakan Şimşek, Türkiye'nin dış finansmana erişiminin güçlü seyrine devam ettiğini söyledi.

01.04.24

X üzerinden açıklamalarda bulunan Şimşek, "Uygulamaya koyduğumuz program sayesinde TŐrkiye'nin dış finansmana eriŐimi gŐçlŐ seyrine devam ediyor" dedi.

Haziran-Ocak döneminde orta-uzun vadeli dış borç çevirme oranının bankalarda yŐzde 140'a, reel sektŐrde yŐzde 113'e ulaştığını ifade eden Şimşek, "Son olarak DŐnya Bankası'ndan enerji arz gŐvenliĐinin gŐçlendirilmesi ve yeşil dŐnŐŐŐmŐn desteklenmesi için 1,5 milyar dolar kaynak sağladık" diye konuştu.

İş dünyası seçim sonuçlarını değerlendirdi: Ekonomik programa odaklanılmalı

Yerel seçimler geride kalırken iş dünyası sonuçlarla ilgili değerlendirmelerde bulundu. TOBB Başkanı Hisarcıklıoğlu, "Yerel seçimlerin geride kalmasıyla, 4 yıllık seçimsiz bir dönem ülkemiz için önemli bir fırsattır." dedi. İTO Başkanı Avdagiç de, "İş dünyası olarak Türkiye'nin bu seçimden sonra uygulanmakta olan ekonomik programa odaklanması gerektiğine inanıyoruz." ifadelerini kullandı.

Türkiye dün yerel yöneticilerini seçmek için sandık başına gitti. Seçim sonuçları netleşirken, iş dünyasından da konuyla ilgili açıklamalar yapıldı.

31 Mart 2024 Mahalli İdareler Genel Seçimleri'ni değerlendiren Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, "Seçim ülkemize ve milletimize hayırlı olsun." dedi.

Hisarcıklıoğlu, "31 Mart 2024 Mahalli İdareler Genel Seçimleri tamamlandı. Sonuçları ülkemize ve milletimize hayırlı olsun. Öncelikle, sandığa gidip oyunu kullanan, ülkemizin geleceğine ve demokrasiye sahip çıkan herkese teşekkür ediyorum. Seçilen Belediye Başkanlarını tebrik ediyorum. Yerel seçimlerin geride kalmasıyla, 4 yıllık seçimsiz bir dönem ülkemiz için önemli bir fırsattır." ifadelerini kullandı.

"Ekonomide atılacak çok adım, yapılacak çok iş var." diyen Hisarcıklioğlu, "Tüm gücümüzle enflasyonla mücadeleye odaklanmalıyız. Enflasyonla mücadele para ve maliye politikası eşgüdümünde daha başarılı olacaktır. Fiyat istikrarı ve finansal istikrar ile öngörülebilirlik güçlenecektir. Böylece teknoloji içeriği ve katma değeri yüksek yatırımlar artacaktır." şeklinde konuştu.

Yapısal reformlar

Hisarcıklioğlu açıklamanın devamında şunları kaydett: "Ülkemizin üretim gücünün korunması ve firmaların sürdürülebilirliğinin zarar görmemesi de önem arz ediyor. Yapısal reformlar konusunda etkin ve kararlı adımlar atmalıyız. Mesleki eğitim, istihdam politikaları, vergi reformu, yargının operasyonel etkinliğinin artırılması, kurumsal altyapının güçlendirilmesi, şehirlerimizin depreme direncinin artırılması, yeni sanayi havzalarının oluşturulması, kilit teknolojilerin ülkemize kazandırılması, yeşil ve dijital dönüşüme ülkemizin hazırlanması gibi birçok alanda reformlar bizi bekliyor. Şimdi siyasi görüşümüz ne olursa olsun, milletimizin kararına saygı duyup, 86 milyon el birliği, akıl birliği ile aydınlık geleceğimize birlik ve beraberlik içinde yürüme zamanıdır. Cumhuriyetimizin ilk yüzyılında ürün ve pazar çeşitliliğinde en üst lige çıktık. Şimdi ikinci yüzyılında daha huzurlu, daha mutlu ve daha müreffeh bir Türkiye için daha çok çalışma zamanı. İş dünyası olarak daha fazla üretim, yatırım, istihdam ve ihracat için çalışacağız."

Avdagiç: Türkiye ekonomik programa odaklanmalı

İstanbul Ticaret Odası (İTO) Başkanı Şekib Avdagiç de, sosyal medyadan yaptığı paylaşımda, 31 Mart Mahalli İdareler Genel Seçimleri sonuçlarını değerlendirdi.

Avdagiç, Türkiye'nin bir seçimi daha akılselim ve demokratik bir olgunlukla geride bıraktığını söyledi. Seçim sonuçlarının İstanbul, ülkemiz ve milletimiz için hayırlı olmasını dileyen Avdagiç, seçilen belediye başkanlarını tebrik etti.

İTO Başkanı Şekib Avdagiç, iş dünyası olarak Türkiye'nin bu seçimden sonra uygulanmakta olan ekonomik programa odaklanması gerektiğine inandıklarını belirterek, şöyle devam etti:

"Önümüzde dönem, enflasyon ve yapısal reformların hayata geçirilmesi başta olmak üzere birçok sorunla kalıcı, sürdürülebilir ve rasyonel bir mücadele için çok iyi değerlendirilmelidir. Bu sayede, çevresinde çatışma ve savaşların kol gezdiği Türkiye, daha da güçlenen ekonomisi ve demokrasisiyle güvenli bir liman olmayı sürdürecektir.

İş dünyası olarak, üzerimize düşen sorumluluğun bilinciyle, tüm gücümüzle yatırıma, üretime, ihracata ve istihdama devam edeceğiz."

İstanbul, Ankara ve İzmir'in yeni ilçe başkanları kimler?

2024 Mahalli İdareler Seçimlerinde İstanbul, Ankara ve İzmir'de ilçelerde CHP, AK Parti ve Bağımsız adaylardan hangi aday seçimi kazandı? Üç büyük ilin 31 Mart Mahalli İdareler Seçimini kazanan başkanları kimler? İsim İsim 3 büyük ilden kazanan belediye başkanları...

İSTANBUL

- Adalar Ali Ercan Akpolat (CHP)
- Arnavutköy Mustafa Candaroğlu (AK Parti)
- Ataşehir Onursal Adıgüzel (CHP)
- Avcılar Utku Caner Çaykara (CHP)
- Bağcılar Abdullah Özdemir (AK Parti)
- Bahçelievler Hakan Bahadır (AK Parti)
- Bakırköy Ayşegül Özdemir Ovalıoğlu (CHP)
- Başakşehir Yasin Kartoğlu (AK Parti)
- Bayrampaşa Hasan Mutlu (CHP)
- Beşiktaş Rıza Akpolat (CHP)
- Beykoz Alaattin Köseler (CHP)
- Beylikdüzü Mehmet Murat Çalık (CHP)
- Beyoğlu İnan Güney (CHP)
- Büyükkçekmece Hasan Akgün (CHP)
- Çatalca Erhan Güzel (CHP)

01.04.24

Çekmeköy Orhan Çerkez (CHP)
Esenler Mehmet Tevfik Göksu (AK Parti)
Esenyurt Ahmet Özer (CHP)
Eyüpsultan Mithat Bülent Özmen (CHP)
Fatih Mehmet Ergün Turan (AK Parti)
Gaziosmanpaşa Hakan Bahçetepe (CHP)
Güngören Bünyamin Demir (AK Parti)
Kadıköy Mesut Köseadağı (CHP)
Kağıthane Mevlüt Öztekin (AK Parti)
Kartal Gökhan Yüksel (CHP)
Küçükçekmece Kemal Çebi (CHP)
Maltepe Esin Köymen (CHP)
Pendik Ahmet Cin (AK Parti)
Sancaktepe Alper Yeğın (CHP)
Sarıyer Mustafa Oktay Aksu (CHP)
Silivri Bora Balcıoğlu (CHP)
Sultanbeyli Ali Tombaş (AK Parti)
Sultangazi Abdurrahman Dursun (AK Parti)
Şile Özgür Kabadayı (CHP)
Şişli Resul Emrah Şahan (CHP)
Tuzla Eren Ali Bingöl (CHP)
Ümraniye İsmet Yıldırım (AK Parti)
Üsküdar Sinem Dedetaş (CHP)
Zeytinburnu Ömer Arısoy (AK Parti)

ANKARA

Akyurt Hilal Ayık (AK Parti)
Altındağ Veysel Tiryaki (AK Parti)
Ayaş İzzet Demircioğlu (İzzet Demircioğlu)
Bala Ahmet Buran (AK Parti)
Beypazarı Özer Kasap (CHP)
Çamlıdere Adem Ceylan (Bağımsız)
Çankaya Hüseyin Can Güner (CHP)
Çubuk Baki Demirbaş (AK Parti)
Elmadağ Adem Barış Aşkın (CHP)
Etimesgut Erdal Beşikçioğlu (CHP)
Evren Hüseyin Ünsal (AK Parti)
Gölbaşı Yakup Odabaşı (CHP)
Güdül Mehmet Doğanay (CHP)
Haymana Levent Koç (CHP)
Kalecik Satılmış Karakoç (CHP)
Kahramankazan Selim Çırpanoğlu (CHP)
Keçiören Mesut Özarslan (CHP)

01.04.24

Kızılcahamam Süleyman Acar (AK Parti)
Mamak Veli Gündüz Şahin (CHP)
Nallıhan Ertunç Güngör (CHP)
Polatlı Mürsel Yıldızkaya (CHP)
Pursaklar Ertuğrul Çetin (AK Parti)
Sincan Murat Ercan (AK Parti)
Şerefl ikoçhisar Mustafa Koçak (CHP)
Yenimahalle Fethi Yaşar (CHP)

İZMİR

Balçova Onur Yiğit (CHP)
Bayındır Davut Sakarsu (CHP)
Bayraklı İrfan Önal (CHP)
Bergama Tanju Çelik (CHP)
Beydağ Şakir Başaran (CHP)
Bornova Ömer Eşki (CHP)
Buca Görkem Duman (CHP)
Çeşme Lal Denizli (CHP)
Çiğli Onur Emrah Yıldız (CHP)
Dikili Adil Kırğöz (CHP)
Foça Saniye Fıçı (CHP)
Gaziemir Ünal Işık (CHP)
Güzelbahçe Mustafa Günay (CHP)
Karabağlar Emine Helil İnay Kınay (CHP)
Karaburun İlkay Girgin Erdoğan (CHP)
Karşıyaka Behice Yıldız Ünsan (CHP)
Kemalpaşa Mehmet Türkmen (CHP)
Kınık Sema Bodur (CHP)
Kiraz Nasuh Coşkun (CHP)
Konak Nilüfer Çınarlı Mutlu (CHP)
Menderes İlkay Çiçek (CHP)
Menemen Aydın Pehlivan (AK Parti)
Narlidere Erman Uzun (CHP)
Ödemiş Mustafa Turan (CHP)
Seferihisar İsmail Yetişkin (CHP)
Selçuk Filiz Ceritoğlu Sengel (CHP)
Tire Hayati Okuroğlu (CHP)
Torbalı Övünç Demir (CHP)
Urla Selçuk Balkan (CHP)

Erdoğan erken seçim kapısını kapattı: Önümüzde 4 yıl süre var...

Seçim sonuçlarıyla ilgili yaptığı açıklamada, "Sonuçlardan bağımsız olarak bu seçimin galibi demokrasimizdir, milli iradedir." diyen Erdoğan, "Maalesef yerel seçim imtihanından istediğimiz, umduğumuz neticeyi alamadık." ifadesini kullandı. Erdoğan, "Türkiye'nin önünde hazine değerinde 4 yıldan fazla bir süre var. Millet'in ve ülkenin vaktini çalacak tartışmalarla bu dönemi heba edemeyiz." dedi.

Cumhurbaşkanı **Recep Tayyip Erdoğan**, yerel seçimlerin ardından AK Parti Genel Merkezi önünde vatandaşlara seslendi.

Erdoğan'ın konuşmasından satır başları:

- **31 Mart** seçimlerini demokrasimize yakışır bir ortamda tamamladık.
- Millet'in iradesi sandıkta tecelli eder, millet sözünü sandık yoluyla söyler, siyasetçilere mesajını sandık vasıtasıyla iletir.
- 31 Mart bizim için bir bitiş değil aslında bir dönüm noktasıdır.
- Millet sandığı vesile kılarak mesajlarını siyasetçilere ulaştırmıştır. Sonuçlardan bağımsız olarak bu **seçimin galibi demokrasimizdir**, milli iradedir.

01.04.24

- Bugün AK Parti'ye ve **Cumhur İttifakı**'na oy verenlerle birlikte demokratik haklarını kullanarak sandığın gücüne güç katan herkes kazanmıştır.
- Maalesef yerel seçim imtihanından istediğimiz, **umduğumuz neticeyi alamadık**.
- Son 2 aylık dönemde 52 farklı şehrimizi ziyaret ettim, halkımla bütünleştim, kucaklaştım. Netice böyle oldu, her olanda bir hayır vardır.
- Partimizin organlarında mahalli idareler seçimlerinin neticelerini açık yüreklilikle değerlendireceğiz, öz eleştirimizi cesaretle yapacağız.
- Her zaman demokrasinin, sandığın tarafında yer aldık. Bugün de aynı sorumluluk duygusuyla hareket ediyor, milletin iradesinin üzerinde güç tanımıyoruz.
- Milletimizin kararına hürmetsizlik etmeyecek, **milletle inatlaşmaktan, milli iradeye rağmen hareket etmekten, milletin takdirini sorgulamaktan uzak duracağız**.
- Milletin sandıkta verdiği mesajları en isabetli, en objektif şekilde akıl ve vicdan terazimizde tartarak gerekli adımları mutlaka atacağız.
- Türkiye'nin önünde **hazine değerinde 4 yıldan fazla bir süre vardır**. Milletin ve ülkenin vaktini çalacak tartışmalarla bu dönemi heba edemeyiz.

Özgür Özel: CHP yüzde 25'lik tavanı tuzla buz etmiştir, 1977'den beri ilk kez 1. partidir

CHP Genel Başkanı Özgür Özeli, "CHP yüzde 25'lik tavanı tuzla buz etmiştir: 1977'den beri ilk kez 1. partidir" dedi.

Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) Genel Başkanı **Özgür Özel**, 31 Mart Yerel Seçimleri'ne yönelik açıklama yaptı. Seçimlerde emeği geçen herkese teşekkür eden Özel, "CHP yüzde 25'lik tavanı tuzla buz etmiştir: 1977'den beri ilk kez 1. partidir" ifadelerini kullandı. Özel'in açıklamalarından öne çıkanlar şöyle:

* Bugün 81 ilimizde sandık başına giderek demokrasimize sahip çıkan tüm vatandaşlarımıza teşekkür ediyorum.

* Var gücüyle bu partinin bayrağı dalgalansın diye emek veren aday adaylarına, kazansın kazanmasın tüm adaylarımıza, bu örgütün isimsiz kahramanlarına, parti binasını açanlara, broşür dağıtanlara, kapı çalanlara, bütün parti emekçilerine, CHP örgütüne teşekkür ediyorum.

* Bugün seçmenlerimiz çok önemli bir karar verdiler. Seçim sonuçları göstermiştir ki bugün seçmen Türkiye'de yeni bir siyasetin kurulmasına karar verdi, 22 yıllık Türkiye fotoğrafını değiştirmeye karar verdi.

01.04.24

* Bugün seçmen, Cumhuriyetin ikinci yüzyılının ilk seçimlerinde iktidarın orantısız gücünü yerelden dengelemeye karar verdi.

* Biz bütün renklerimizle Türkiye Cumhuriyeti'yiz. 31 Mart öncesi yaşananlar ne kadar çığ, ne kadar haksız olursa olsun biz Türkiye Cumhuriyeti'nin vatandaşları olarak, birlik ve beraberlik istiyoruz. Birileri öyle söylüyor diye kimseyi milli, kimseyi de gayri milli görmüyoruz.

*Biz milletimizin verdiği bu mesajı, bir kutsal emanet olarak alıyor ve tüm CHP'liler olarak başımızın üstüne koyuyoruz.

*Bilinmesini isterim ki bu galibiyetin bir kaybedeni yoktur. Bizim başarımız kimsenin hezimetini olmayacaktır.

*Bugün hangi partiye oy vermiş olursa olsun kimsenin kaybetmiş hissetmesini istemiyoruz. Halkımız iyi hizmeti ödüllendirmiş, kötü niyeti ve kötü hizmeti cezalandırmıştır.

*2019'da CHP'nin AK Parti'den aldığı İstanbul, Ankara, Adana, Antalya belediye başkanlarımıza ayrıca teşekkür etmek istiyorum. Onlar merkezi yönetimin desteği değil hatta kösteği de olsa mazeret üretmeden, CHP temiz ve dürüst yönetir algısının yerleşmesinin baş mimarlarıdır.

*Zaten elimizde olup geçen seçimde de kaybetmediğimiz belediye başkanlarımız en zor günlerde sancağı ellerinde taşıdıkları ve hiçbir zaman yere indirmedikleri için ayrıca bir övgüyü hak ediyorlar.

*Şehirlerimiz emin ellere teslim edilmiş, halkımızın yaşam alanlarını bir beş yıl daha halk için yönetecek belediye başkanları seçilmiştir.

*Geçen Mayıs ayında yaşadığımız büyük üzüntüden sonra seçmenimizde ortaya çıkan büyük duygusal kopuşa, CHP'nin kurultayı ve o kurultayda genel başkanın seçimle değişen bir parti olduğunu gösteren Kemal Kılıçdaroğlu'na ve CHP'nin bütün delegelerine hepimiz çok şey borçluyuz.

*Bundan sonraki süreçte de, kaybeden olmadığı gibi bu seçim sonuçlarına kaybetmiş olmalarına rağmen iktidar partisine bir özeleştirici sunacağına, bir partinin ajansına dönüştürülmeye çalışılan AA'ya rağmen, Türkiye'de hala iktidarların demokrasiyle değişebildiğini gösteren önemli bir katkıdır.

*Doğu ve Güney Doğu illerinde taşınan seçmenlerle bir yerel seçimin değiştirilmeye çalışılması, onların daha önce seçtiği belediyelere kayyum atanması kadar kötü bir girişimdir.

01.04.24

*Silahlı Kuvvetler personeli bireysel olarak bu ayıptan sorumlu değildir. Ancak Türkiye Cumhuriyeti'nin bir şehirde oy kullanmak için o şehirde yaşamak şartının teminat altına alınması da zorunludur. Silahlı Kuvvetlerin bu işe alet edilmesine kim emir veriyse çok büyük bir kötülük yapmıştır, affedilir bir yanı yoktur.

*CHP artık başının üzerindeki görünmez yüzde 25'lik tavanı kırmıştır, tuzla buz etmiştir. TRT'nin bize yaptığı onca adaletsizliğe, haksızlığa karşın onlara bir sürprizim var demiştim. O da 1977'den beri ilk kez TRT ekranlarında şu anda birinci parti olmasıdır.

*Bu seçimlerde hiçbir siyasi partiyle ittifak kurulmadığı halde, CHP'nin gücü ve seçmenin vicdanının sandıkta kurduğu Türkiye ittifakı başarıyı daha da büyütüştür. Bu sonuçları bizleri rehavete sevk edecek bir galibiyet olarak değil seçmenin bize açtığı bir kredi olarak gördüğümüz belirtmek isterim.

*CHP artık tüm demokratların partisidir. CHP sosyal demokratların partisidir ama aynı zamanda milliyetçi, muhafazakar, Kürt demokratların aynı anda birlikte oy verebildikleri bir partidir. Bu seçmenlerin bize verdikleri bir kredi.

*Bu sonuçlar bizi kibirlendirmeyecek. Asla böbürlenmeyeceğiz. Aldığımız yükü sorumlulukla taşıyacağız. Siyasi rakiplerimizi dahi daha önce yıllardır yaptıkları alaycı zafer konuşmalarından mahrum tutacağız.

*Bu seçim gelecekte kazanacağımız zaferlerin bir ilk adımıdır. Demokrasi bunu gerektirir. Kötü örnekler, geçmişte bize yapılanlar, rövanş almaya dair özlemi içimize gömüyoruz. Bu başarıyı bize oy vermeyen seçmenlerimizle de paylaşmak üzere, sevincimizi mümkün olduğu kadar sessiz yaşıyoruz.

*31 Mart seçimlerinin herkes için olduğu gibi tüm siyasi partiler açısından da bir milat olduğunu, insanlarımıza güven ve huzur veren belediyeçilik anlayışının da kazandığının altını çizmek istiyorum. CHP artık her bölgenin, her vatandaşın partisidir. CHP artık Akdeniz ve Ege kıyılarında değil Türkiye'nin her köşesinde vardır.

*Türkiye ittifakı kazanmıştır. Hak arayanlar ve yok sayılanlar kazanmıştır. Çağrımızla miting meydanlarına koşan emekliler kazanmıştır. Hayalleri kırılan gençler sandığa koştular. Sorunlarıyla boğuşan üreticiler, çiftçiler, hayvancılar, arıcılar, balıkçılar kazanmıştır. Beyaz, mavi ve gri yakalı emeği sömürülen emekçiler kazanmıştır. Onları yok sayanlar, her ne olursa olsun bizi iktidardan bunlar uzaklaştıramaz diyenler de kaybetmiştir.

* Türkiye'yi biz ve onlar diye bölmeye çalışanlar kaybetmiştir. Biz bölünmeyiz, bir ve bütünlük, ötekinin hakkını kendi hakkım kadar çok kazanırım diyenler kazanmıştır.

01.04.24

* Bir gün gidecekler diyen gençler bir seçim daha beklemeye karar vermişlerdir. Biz gücümüzü milletimizden aldık. Türkiye'de büyük bir mücadele başlatacağız, bu hkmete itiraz eden kim varsa onların yanında olacağız. Bugün elde ettiğimiz başarıyla genel seçimlere giden yolda elbette daha gclyz.

* Bugün yerelde kurduğumuz iktidarı yeni seçimlerde daha da büyüteceğiz. Ülkemizin geleceğini hep birlikte kuracağız.

Fiyat etiketi gibi dış borç: 499.9 milyar dolar!

Alaattin AKTAŞ

01 Nisan 2024 Pazartesi

Türkiye'nin 2023 sonundaki brüt dış borcu tam da fiyat etiketlerini hatırlatan cinsten... Hazine ve Maliye Bakanlığı verilerine göre dış borç geçen yıl sonu itibarıyla 499.9 milyar dolar oldu. 500 milyar dolar değil, 499.9 milyar dolar. Tam tutarı verelim; 499 milyar 886 milyon dolar.

Borç stoku fiyat etiketini andırıyor ama tutarın özellikle 500 milyarı aşmaması yönünde bir çaba gösterildiği söylenemez tabii ki. Böyle bir görüşü ileri sürmek, dış borç verileriyle oynandığı anlamına gelir ki böyle bir durum söz konusu olamaz.

İlginç bir tesadüf olmuş, hepsi o kadar. Zaten kimse borç için 499.9 milyar demeyecek, artık Türkiye'nin dış borcu 500 milyardır, söylenecek bu.

Nereden nereye...

Maliye'nin dış borç stokuna ilişkin veri seti bize 1989'dan bu yana olan dönemin detayını veriyor. Buna göre 1989'da 43.9 milyar dolar olan dış borç birkaç yıl hariç hep artarak gelmiş.

100 milyar dolar sınırı 1999'da, 200 milyar dolar sınırı 2006'da, 300 milyar dolar sınırı 2010'da, 400 milyar dolar sınırı da 2013'te aşılmış.

Geçen yıl da 500 milyar sınırının aşılmasına ramak kalındı. O sınırı da bu yıl aşarız.

2023'teki artış 42 milyar dolar

Türkiye'nin brüt dış borç stoku geçen yıl 42 milyar dolar artış kaydetti. Bu tutar, 2017'den bu yana olan dönemin en yüksek yıllık artışına işaret ediyor.

Dış borç artışının 1989-2023 döneminde yıllık bazda 40 milyar doların üstüne çıktığı yıl sayısı bir elin parmaklarından az, yalnızca dört.

01.04.24

Dış borç yıllık bazda en yüksek artışı 47.8 milyar dolarla 2013 yılında kaydetti.

Borç 2017'de 44.9 milyar, 2007'de 44.3 milyar, geçen yıl da 41.9 milyar dolar artış gösterdi.

Yarısı özel sektörün

2023 sonundaki borcun yaklaşık yarısı, 251 milyar doları özel sektöre ait. Kamunun payı yüzde 40 oranında 202.5 milyar dolar. Borcun 46.4 milyar dolarla yüzde 9'un biraz fazlası da Merkez Bankası'na ait. Merkez Bankası'nın giderek artan dış borcu geçen yıl rekor düzeye çıktı. Bu borç artışı, Merkez Bankası'nda özellikle Körfez ülkelerince açtırılan mevduat hesaplarından oluşuyor. Merkez Bankası'nın 2016 yılı sonunda 1 milyar dolara kadar gerileyen dış borcu da işte bu hesapların etkisiyle son yıllarda hızla yükseldi. Merkez Bankası'nın borcundaki artış geçen yıl 14 milyar dolara yaklaştı ve borç stoku 46 milyar doları aştı.

Kısa vadelinin payı yine arttı

Geçen yıl sonundaki toplam dış borcun yüzde 35.1 oranında 175.2 milyar doları kısa vadeli. Uzun vadeli borç tutarı ise 324.7 milyar dolar.

Kısa vadeli borcun toplamdaki payı 2013 yılında yüzde 35'leri aşmış, sonra yeniden gerilemişti, bir kez daha bu sınırın üstüne çıkıldı.

Kısa vadelinin payı 2013 yılının ikinci ve üçüncü çeyreği sonunda yüzde 35.4 ve yüzde 35.3 olarak gerçekleşmişti. Bu oranlar, şimdiye kadar kaydedilen en yüksek oranlar.

Daha sonra 2018 sonunda yüzde 21'e kadar inen kısa vadeli dış borcun toplamdaki payı geçen yıl üçüncü çeyrek sonunda yüzde 35'e, yıl sonunda ise yüzde 35.1'e ulaştı.

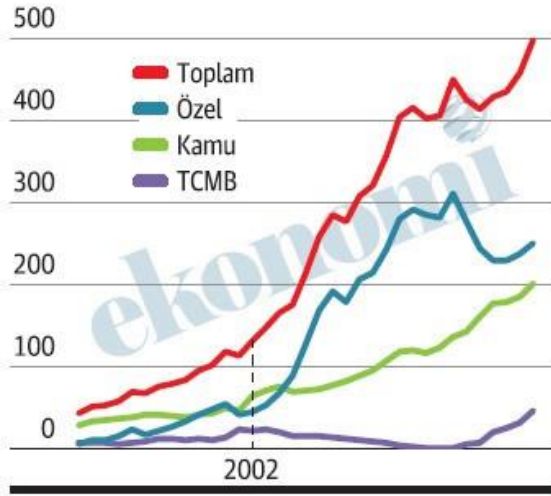
Zaten sorun vadenin kısalığı

Türkiye'nin brüt borç stokunun GSYH'ye oranı 2023 sonu itibarıyla yüzde 44.7 düzeyinde. Bu oran, birçok gelişmiş ülkenin borç/GSYH oranından düşük. Kaldı ki yüzde 44.7, Türkiye için de görece düşük bir oran sayılır. Bu oran çok değil üç yıl önce yüzde 60'a dayanmış, 2020'nin sonunda yüzde 59.8'e kadar çıkmıştı.

Yüzde 44.7'lik borç/GSYH oranı çoğu gelişmiş ülkeden bile düşük ama bizdeki sorun yukarıda aktardığım vade detayında gizli. Bizde borcun üçte birden fazlası kısa vadeli. Bu da borcu ödemek için sürekli borçlanmayı gerektiren bir kısır döngü demek.

Bizde siyasetçiler, hatta ekonomi yönetimi bile “**Dış borcumuzun milli gelire oranı yüksek değil, hatta çoğu ülkeden düşük**” demeyi pek sever de, borcun vadesine değinmekten işte bu yüzden pek hoşlanmaz.

Türkiye'nin dış borç stoku (Milyar dolar) (1989-2023)

Dış borç stoku...

Nereden nereye! (Milyon dolar)

	Toplam	Kamu	TCMB	Özel
1989	43.911	29.446	7.827	6.638
1990	52.381	33.268	8.342	10.770
1991	53.623	35.280	7.215	11.128
1992	58.595	36.476	6.730	15.390
1993	70.512	39.640	7.293	23.579
1994	68.705	41.741	9.777	17.186
1995	75.948	42.003	12.171	21.774
1996	79.299	40.192	12.381	26.725
1997	84.356	39.068	11.765	33.523
1998	96.351	41.339	12.986	42.026
1999	103.123	44.107	11.006	48.011
2000	118.602	50.081	14.090	54.431
2001	113.592	47.129	24.351	42.112
2002	131.824	64.533	22.003	45.288
2003	148.414	70.844	24.373	53.197
2004	165.768	75.763	21.410	68.595
2005	175.573	70.531	15.425	89.617
2006	215.462	71.766	15.678	128.018
2007	259.744	73.761	15.801	170.181
2008	285.392	78.563	14.066	192.763
2009	276.812	83.748	13.162	179.902
2010	308.503	89.393	11.565	207.545
2011	320.869	96.334	9.334	215.201
2012	357.221	106.980	7.079	243.162
2013	405.025	118.936	5.225	280.864
2014	416.471	121.267	2.475	292.730
2015	402.879	116.738	1.319	284.823
2016	406.277	123.713	1.102	281.463
2017	451.221	137.262	1.753	312.206
2018	426.387	143.219	5.914	277.254
2019	414.391	160.888	8.452	245.051
2020	428.508	177.627	21.344	229.537
2021	436.382	179.721	26.052	230.609
2022	457.952	186.217	32.790	238.945
2023	499.886	202.468	46.360	251.058

Seçim bitti, yabancılar gelir mi?

Servet YILDIRIM

01 Nisan 2024 Pazartesi

Geçen hafta **“Yabancılar neyi bekliyor?”** diye sormuştum. Sonra da mevcut politikaların ve ekonomi yönetiminin kalıcı olup olmayacağını görmek istediklerini yazıp **“Ekonomistler ise şu anda büyük ölçüde Merkez Bankası'nın para politikası aracılığıyla götürülmeye çalışılan dezenflasyon sürecine diğer kurumların ve politikaların nasıl bir destek vereceğini anlamaya çalışıyorlar”** demiştim.

Okuyuculardan Sedat bey, **“Servet bey yazısında önemli konulardan birisi olan hukuktan bahsetmemiş”** demiş ve eklemiş **“Hukuksuzluğun olduğu yerde ne yaparsanız yapın kimse güvenmez.”** Sedat bey çok haklı. Dediği gibi yazıda hukuktan bahsetmedim ve yine dediği gibi **“hukuksuzluğun oldu yerde güven olmaz.”** Ancak bu noktada yabancı yatırımların niteliğine ve bunlardan hangisinin hukuku dert edip hangisinin etmediğine bakmak lazım.

Yabancı yatırımları ikiye ayırmak mümkün. Bunlardan birisi **yabancı doğrudan yatırımlardır**, ikincisi ise **yabancı portföy yatırımlarıdır**.

Doğrudan yatırım bir yabancı yatırımcının Türkiye'deki bir işletmenin yönetimini kontrol ettiği veya yönetiminde söz sahibi olduğu uzun vadeli bir yatırım şeklidir. Yani daha kalıcıdır. Doğrudan yatırımda, yatırımcının işletmenin sermayesinde yüzde 10 ya da daha fazla paya sahip olması veya yönetimde söz sahibi olması esastır. Yatırımcı, yatırım sermayesinin yanı sıra üretim teknolojisi ve işletmecilik bilgisini de beraberinde getirir. Bu nedenle ekonomilerin arzuladığı şey daha fazla doğrudan yabancı sermaye yatırımı çekebilmektir. Doğrudan yatırımcı uzun süre kalmak için gelir ve Sedat beyin dediği gibi **doğrudan sermaye yatırımı yapan yabancı yatırımcının dikkate aldığı kriterlerden birisi de o ülkede hukukun olmasıdır, güçlü kurumların varlığıdır.**

Ancak **portföy yatırımları biraz daha farklıdır.** Hisse senedi ve borç senetlerine yapılan yatırımları içerir ama doğrudan yatırımların aksine, hisse senedine toplam olarak yüzde 10'un altında yaptığı yatırımla yatırımcı, bu senetleri ihraç eden

kuruluşun yönetiminde etkin değildir. **Portföy yatırımlarında yabancı yatırımcının sermayeden başka bir katkısı bulunmamaktadır. Akli fikri yatırdığı paradan kısa sürede çok para kazanıp o ülkeden güvenli bir şekilde çıkmaktır.** Kısa vadeli getiriye odaklanmıştır. **Hukukun varlığına ya da demokrasinin seviyesine bakmaz.** Eğer o ülkede yatırım yapmasının önünde bir kambiyo, vergi ya da mevzuat engeli yoksa **baktıkları başlıca iki önemli kriter vardır: Faizin ya da nominal getirinin yüksekliği ve döviz kurunda oynaklığın olmaması. Yani faiz ve kur riski dışında gözü pek fazla bir şey görmez.** Benim geçen haftaki yazıda bahsettiğim yabancılar da bunlardır.

Bunlar iki ucu keskin bıçak gibidir. Varlığı da derttir, yokluğu da. Portföy girişleri arttığında içeride bir finansal coşku ortamı yaratır, TL değerlenir, Türkiye'deki varlıkların fiyatı yükselir ancak bu mutluluk sonsuza kadar sürmez. Çıkmaya başladığından bir finansal karışıklığa yol açabilir ve oynaklık dönemini başlatabilir.

Kısa vadeli portföy yatırımcılarından çok hazzetmesek de mecbur olduğumuz için katlarız. Çünkü bunlar iç yatırımlar ile tasarruflar arasında köprü görevi görür. **Kendi yetersiz tasarruflarımız ihtiyaç duyduğumuz büyümeyi ve yatırımları finanse etmeye yetmediği için bu sıcak paracılara muhtaç kalırız.** Uzun bir süredir de ne yazık ki bu haldeyiz. Ekonomimizin durumu "Yabancıdan bize ne? Biz yabancıya para kazandırmak zorunda değiliz" deme imkânını bize tanımıyor. **Burada kabahat paradan hızla çok para kazanıp sonra da ülkeden çıkmak peşinde olan yabancı portföy yatırımcısında değil, bizi bunlara muhtaç bırakan politikalarımızda ve politika yapıcılarımızdadır.** Doğru olan kısa vadeli sermaye girişlerine bu kadar bağımlı kalmamaktır.

Daha kalıcı ve faydalı olan doğrudan yabancı sermaye yatırımları için altyapı ve hukuktan kurumsal yapıya kadar birçok alanda güçlü bir hikâye sunmamız gerekiyor. Türkiye'nin önünde seçimsiz bir dört yıl var. Bunu bir fırsat penceresi haline getirip, gereken adımları atmak ve güçlü bir hikâye yaratmak gerekir. Hatırlayın; bundan 20 sene önce Avrupa Birliği (AB) üyeliği ve reform hikâyesi ile bir ivme yakalamıştık. Bu hikâyenin içinde hukuk da vardı, insan hakları da. Ekonomi de vardı, eğitim de. Bu hikâye ile doğrudan yabancı yatırım girişleri hızlanmıştı. Ancak AB üyelik sürecindeki tıkanma ve ekonomideki yapısal ve kurumsal sorunların artmasıyla hikâye gölgelendi. Doğrudan yatırımcı Türkiye'den uzak durmaya başladı. 2000'li yılların ortasında AB rüzgârıyla yılda 20 milyar doların üzerinde yatırım çekebilirken şimdi bu rakam tek hanelerde dolaşüyor. Hal böyle olunca da cari açığın finansmanı için daha kalıcı olan doğrudan yatırımlar yerine kısa vadeli olan portföy yatırımlarına başvuruyoruz.

Seçim bitti gözler ekonomide

Naki BAKIR

01 Nisan 2024 Pazartesi

Yerel seçimlerin gerçekleşmesi ile birlikte iktidar partisinin önünde, bir erken seçim durumu olmazsa dört yıllık seçimsiz bir dönem başlarken, şimdi dikkatler “Ekonomide bizi neler bekliyor?” sorusuna çevrildi.

Para ve maliye politikasında hazirandan bu yana uygulanan sıkılaştırmanın dozunun bundan sonra ciddi biçimde artması bekleniyor.

En çok merak edilen kurların seyri, bu konuda; Merkez Bankası'nın rezervlerden satışla baskıyı sürdüreceği” ve müdahalenin gevşetilmesiyle kurların “önce sıçrama yaşayıp sonra sakinleşeceği” şeklinde iki farklı senaryo var.

Sıkı para politikası ile ekonomiyi soğutmaya rağmen enflasyon dinamiklerinin zorlayıcı olmaya devam edeceği, hedeflerin aşılabacağı yaygın kanı.

Yeni vergi ve zamlarla “acı reçete” beklentisi yanında, yüksek enflasyon-durgunluk şeklinde “stagflasyon”, dış kaynak musluklarının beklenen ölçüde açılmayacağı gibi senaryolar da bulunuyor.

İzleyen dönemde siyasal iktidar ve ekonomi yönetiminin döviz kurları, yüksek enflasyon ve büyük iç ve dış açıklarla mücadele başta ekonomideki sorunların aşılması için ne tür politikalar uygulayacağı ve bunun halka olası yansımaları merak ediliyor.

İç ekonomik aktörlerin yanı sıra, dış ekonomik çevreler ve finans kurumları da Türkiye ekonomisinde seçim sonrasına odaklanmış bulunuyor.

Sıkılaştırmanın dozu artacak

Haziran 2023 başında göreve başlayan yeni ekonomi yönetimi enflasyon ve cari açıkla mücadeleyi birincil öncelik olarak belirlemiş, bunun için de ekonomiyi soğutmaya yönelik “sıkı para” politikasını devreye almıştı. Bu politika, faiz oranlarını yüksek ve para arzının kontrol altında tutarak enflasyonu düşürme stratejisine dayanıyor.

Bu kapsamda; kademeli faiz artırımları ile politika faizi yüzde 8,5'ten yüzde 50'ye çıkarıldı, başta “seçici kredi” uygulaması ve kredi kartı kullanımını sınırlandırıcı kararlarla iç talebi baskılayıcı önlemler birbiri ardına alındı. İç ve dış ekonomik çevrelerinin seçim sonrası döneme ilişkin öngörü, senaryo ve projeksiyonları, bu

politika kapsamında parasal sıkılaştırmanın izleyen dönemde ciddi biçimde artırılacağı yönünde.

En çok merak edilen; kurların seyri

Faizi düşürmede ısrar edilen önceki dönemde birikimlerin dövize kayması sonucu yükselen kurları baskılamak için yapılan yoğun döviz satışları, rezervlerde hızlı bir erimeye yol açmıştı. Yeni ekonomi yönetimi düşük faiz politikasına son verirken, dövize müdahaleye ise devam etti.

Geçen yılki genel seçimlerin ardından olduğu gibi bu seçim sonrasında da Merkez Bankası'nın kura müdahaleleri gevşetmesi ile kurlarda bir sıçrama olacağı algısının giderek güçlenmesiyle seçim öncesi yurttaşların ellerindeki küçük birikimleri dövize çevirme telaşı arttı, döviz büroları önünde kuyruklar uzadı. Seçim yaklaştıkça büyüyen dövize talep nedeniyle artan müdahale satışları kurlardaki yükselişi yeterince önleyemezken, rezervleri önemli miktarda eritti.

Seçim sonrası süreçte ekonomi alanında en çok merak edilen birincil konu ise kamuoyunda ekonominin sağlığına ilişkin temel gösterge kabul edilen kurlarda yaşanacak seyir. Önümüzdeki dönemde kurların seyrine ilişkin; "önce sıçrama-sonra sakinleşme" ve "baskıya devam edilirse; kur şoku" şeklinde iki farklı görüş öne çıkıyor.

Kontrollü kur senaryosu

Öne çıkan bir görüşe göre Merkez Bankası, seçimden önce olduğu gibi kurları tutmaya, bu amaçla rezervlerden satış yapmaya devam edecek. Ancak ciddi rezerv kaybına yol açan bu politikanın yurt dışından yüklü miktarlarda kaynak girişi kaydedilmedikçe sürdürülebilir olmadığı altı çiziliyor.

Merkez Bankası'nın döviz tutmaya çalışırken sıçrama mesafesini daha da artırdığı belirtilerek, müdahale yoluyla baskı mekanizmasının bir yerde patlayacağı vurgulanıyor. Bunun da çift haneli enflasyondan üç haneliye geçme tehlikesini içinde barındırdığı ifade ediliyor. Seçimden sonra ülkeye yüklü miktarda dış kaynak girişi olacağı beklentileri de bu görüşü dillendirenlerce gerçekçi bulunmuyor.

Kurda artış bekleyenler

İzleyen dönemde müdahalenin gevşetilmesi senaryosunda dolar/TL kurunun önce hızlı bir yükseliş yaşayıp sonra sakinleşeceği görüşü ise daha çok taraftar buluyor. Buradan hareketle enflasyonun da yılı yüzde 50'nin üzerinde bir düzeyde tamamlayacağı tahminleri yapılıyor.

Bu senaryo mevcut varlıklar ve piyasa gerçekleri ile daha uyumlu görülüyor. Bu durumda Merkez Bankası'nın döviz tutmak için rezervleri eritmek yerine,

güçlendireceği belirtiliyor. Banka'nın kademeli olarak kurları serbest bırakması durumunda, ekim ayına kadar yükselişe devam etmesi olası enflasyonun sonrasında ise baz etkisi ile düşmeye başlayacağı görüşü dile getiriliyor.

Bu senaryoda; rezerv artışlarının kredi notuna olumlu etki yapacağı, 2025 yılından itibaren yabancı sermaye girişlerinin artacağı ve döviz kurlarının sakinleşeceği öngörülüyor. Seçimlerden sonra vergileri artırıp, yüksek faizle üretim ve talebi baskılarken hem de kurları baskılama yaklaşımının "felaket"le sonuçlanacağı uyarıları da yapılıyor.

Yurttaşların zaten seçim öncesinde başlayan dövize talebinin belli oranda karşılanmış olması ve kurlarda bu süreçteki yükseliş nedeniyle, seçim sonrasında müdahale ortadan kalksa bile sıçramanın boyutunun önceki seçimdeki kadar olmayacağı da ifade ediliyor. Kamu ve özel sektörün bir yıl içinde yapması gereken 226 milyar dolarlık dış borç geri ödemesi nedeniyle döviz talebi ise yüksek düzeylerde. Oluşacak kur farkları, bu geri ödeme yükünü ağırlaştırıyor.

Enflasyonda iyimserlik zayıf

Merkez Bankası hazirandan bu yana para politikasını beklenenin de üzerinde sıkılaştırdı ve kademeli artışlarla politika faizini yüzde 8,5'ten 50'ye kadar çıkardı, iç talebi baskılayıcı önlemlerle de bunu destekledi. Ancak tüm bunlara rağmen, ekonomik faaliyette bir miktar yavaşlama olsa da enflasyonda direnç devam etti, iyileşme sınırlı kaldı.

Bu durum, (gerçek enflasyona göre) reel faiz oranlarının negatif kalmaya devam etmesine ve parasal sıkılaştırmaya mali sıkılaştırmanın eşlik etmemesine bağlıyor. Seçim sonrasına ilişkin ekonomi çevrelerinde yaygın kanı; enflasyon dinamiklerinin zorlayıcı olmaya devam edeceği yönünde. Merkez Bankası'nın bu yıl sonu için yüzde 36 ve 2025 sonu için yüzde 14 olan enflasyon tahminlerinin aşılabacağı genel görüş.

HSBC, 2024 için yüzde 49, 2025 için yüzde 29 enflasyon öngörüsünde bulunuyor. TÜSİAD da yıllık enflasyonun Mayıs ayından sonra baz etkisiyle düşeceğini ancak güçlü iç talep nedeniyle düşüşün Merkez Bankası'nın öngördüğü kadar olmayacağı görüşünde. Öte yandan Reuters anketinden de 2024 enflasyonu için yüzde 42,7 ile Merkez Bankası'nın tahmininin çok üstünde bir oran çıktı.

En kötümser senaryo

Öte yandan sıkı para politikasının dozunun artması ekonomide sert fren yaşanırken, seçim sonrası yeni bir kur şoku yaşanması ve bunu önlemek için yeni bir faiz artışı yapılırsa, mevcut ekonomik programın raydan çıkabileceği şeklinde kötümser senaryolar da dillendiriliyor.

Yeni bir kur şoku enflasyonda yeni yükseliş dalgası, bu da programın birincil önceliği olan enflasyonu düşürme hedeflerin tutmaması anlamına geliyor. Bunu engellemek için yapılabilecek bir faiz artışının ise ekonomideki yavaşlamanın krize dönüşmesine yol açabileceği, ekonomide yüksek enflasyon-sert daralma şeklinde “stagflasyon” yaşanabileceğine işaret ediliyor.

Dış kaynak girişi başlar mı?

Türkiye ekonomisinde bir stagflasyon durumunun ortaya çıkmaması için tek çarenin, sermaye girişlerinde canlanmanın başlaması olduğu belirtiliyor. Sermaye girişlerinin başlayıp başlamayacağına işaretleri ise seçimin ardından önümüzdeki günlerde alınmaya başlayacak.

Ekonomi yönetiminin sıkı para politikası ile enflasyon ve cari açıkla mücadeledeki kararlı duruşunun devam etmesi ile Türk ekonomisine olan güvenin artacağı, bunun da dış kaynak girişine olumlu yansıtacağı umuluyor.

Ekonomi yönetimi, 2024'ün ikinci yarısında ABD ve AB merkez bankalarının faiz indirimine başlaması sonrasında aralarında Türkiye'nin de olduğu gelişmekte olan ülkelere sermaye akımlarının hızlanacağını bekliyor. Buna göre uygulanan program ve ülkenin kaderi, büyük oranda kendi kontrolü dışındaki gelişmelere bağlı bulunuyor.

Halka acı reçete mi var?

Türkiye'nin, seçimden sonraki süreçte de direncini koruyacak enflasyonla mücadelesi sürerken, ekonomi yönetiminin önümüzdeki dönemde enflasyonu düşürmek için, halka yansımaları olacak daha sert adımlar atması bekleniyor. Yerel seçimin ardından çok daha sıkılaştırılması beklenen para ve maliye politikaları yanında, yaşanacak olası vergi artışı ve zamlar dolayısıyla, enflasyonla mücadelenin halka “acı ilaç” şeklinde yansıtacağı konuşuluyor.

Bu ise yıllardır yükselen fiyatlar yüzünden giderek alım gücü düşen yurttaşların daha fazla mağdur olacağı anlamına geliyor. Yıl boyunca aynı kalacak olan asgari ücretin yüksek enflasyon karşısında hızla eriyeceği beklenirken, memur ve emeklilerin temmuz ayı zamlarında nasıl bir yol izleneceği de merak ediliyor.

Yellen ile görüşme farklı değerlendirildi

Seçim sonrasına ilişkin senaryolardan arasında Türkiye'nin yeniden IMF ile masaya oturma olasılığı bulunuyor.

Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek'in Brezilya'nın Sao Paulo kentinde düzenlenen G20 toplantıları kapsamında ABD Hazine Bakanı Janet Yellen ile bir araya gelmesi, “Seçimden sonra IMF ile görüşme yapmak için ABD'den destek

01.04.24

istendiği” yorumlarına yol açtı. Şimşek’in yanı sıra Merkez Bankası Başkanı Fatih Karahan da Yellen ile bir araya geldi.

Yellen, X hesabından yaptığı açıklamada, “Türkiye ve ABD’nin önemli bölgesel sorunları çözmek için nasıl birlikte çalışabileceğini Bakan Mehmet Şimşek ile görüştüm. İkili ilişkilerimizin önemini de vurguladım” ifadelerini kullanırken, ABD Hazine Bakanlığı’ndan ise “Görüşmede ‘enflasyonla mücadele misyonu da dahil olmak üzere Türk ekonomi politikasının devam eden gelişimi’ tartışıldı” açıklaması geldi. IMF iddiası, önümüzdeki günlerde test edilecek.

Hangi vergilerde artış bekleniyor?

Ekonomi yönetimi enflasyonla mücadelede iç talebi baskılamaya yönelik tedbirlere devam ederken, KDV, ÖTV gibi dolaylı vergilerde yeni artışlar yapılması durumunda, bundan en çok dar gelirli kesimler etkilenecek.

Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, “Enflasyonist yeni vergi olmayacak”, Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz da “KDV genel oranını değiştirmeyeceğiz” açıklamasında bulundu. Ancak Şimşek ve Yılmaz’ın açıklamalarına göre yerel seçimden sonra KDV liste güncellemesi gelecek. Bu da seçim sonrasında bazı vergilerin artırılacağı ya da kapsam değişikliğine gidileceği anlamına geliyor.

Maliye Bakanlığı, I ve II sayılı listelerde yer alan ürünlere farklı KDV oranı uyguluyor. KDV oranı yüzde 1 olan I sayılı listede yer alan bazı gıda maddeleri ile KDV oranı yüzde 10 olan II sayılı listede yer alan çeşitli mal ve hizmetlerin bu listelerden çıkarılması durumunda KDV oranlarının otomatik olarak yüzde 20’ye yükseleceği belirtiliyor.

Örneğın şu an KDV oranı yüzde 1 olan bir gıda ürünü, listenin dışına çıkarılması durumunda yüzde 20 KDV’ye tabi olacak ve fiyatı bir anda 118,81 liraya yükselecek. 2024 bütçesinde dahilde ve ithal ürünlerde olmak üzere toplam 2 trilyon 497,7 milyar lira KDV geliri hedefleniyor. Geçen yıla göre yüzde 82 artış öngörülen KDV geliri, yıllık toplam vergi gelirinin üçte birini oluşturuyor. Özel Tüketim Vergisi’nden elde edilecek gelirin de yüzde 72 artışla 1 trilyon 403,9 milyar lira olması öngörülüyor.

01.04.24

“Seçim çalışmasına 10 bin, süt/badem çalışmasına 1 kişi...”

Ferit Barış PARLAK

01 Nisan 2024 Pazartesi

İlkokul arkadaşım... Adıyaman'da, 650 dönüm arazide hayvancılık ve badem üreticiliği yapıyor/ yapmaya çalışıyor... Aynı zamanda siyasetçi... Seçimi sormak için aradım dün...

“3-4 ay köy köy gezdik, çok yorulduk.”

Diye başladı söze...

“Sadece merkez ilçe teşkilatı olarak bin kişiydik... **(Biliyorsun, Adıyaman'da her iki kişiden biri siyasetle uğraşiyor artık!)**

Milletvekilleri de geldi... Yani ilçelerle birlikte 6-7 bin, ailelerle 10-15 bin kişi alandaydık...” diye devam etti...

Adıyaman: 400 bin seçmene sahip... Tek partinin 3-4 ay süren seçim çalışmalarında, 6-7 bin kişi fiilen alandaymış... 34 siyasi parti ve bağımsız adayları düşünürsek:

Seçmenlerin neredeyse yarısının, seçim çalışmalarında aktif rol üstlendiği sonucuna ulaşıyor...

Bine yakın “muhtar adayı” da cabası...

81 il, 973 ilçe, 390 belde belediye başkanı; 50 bin 336 muhtar ve 23 bine yakın meclis üyesi seçildi dün... Yaklaşık 800 bin aday adayı arasından...

01.04.24

Tekrar hatırlatayım... Almanya'nın Düsseldorf kentinde bindiğimiz taksinin şoförüne, Almanya ekonomisinin durumunu sormuştuk... Şöyle cevaplamıştı: "Bu bölgede yoğun üretim var ve dolayısıyla ekonomisi güçlü... Geçtiğimiz yıl belediye başkanlığı seçimleri vardı... Aday çıkmadı... Çıkmayınca ilanlarla "belediye başkanı adayı" arandı!

Sistem gereği, bir taksi şoförü dahi, bir belediye başkanından çok daha fazla kazanabildiği için, bu olay birçok bölgede yaşandı... Oy da kullanmadılar; seçilecek kişi sistem ve kurallar gereği mecburen çalışacağı için; herkes işine, gücüne baktı..."

VELHASIL

Arkadaşım siyasetçi... Ama, hayvancılık ve çiftçilik gibi, dünyada değeri artan bir işi de var... Peynir ve badem ezmesi üretimine geçmeyi planlıyordu yıllardır... O projelerini de sordum arada: "Sütü sağan, bademi toplayan bulabilirsem başlayacağım..."

Gerçi ilgilenemeyince hayvan sayımız da düştü bayağı..." dedi, on binlerce kişinin, 3-4 ay süren seçim çalışmalarında, yüz binlerce saatini harcayıp, ter döktüğü Adıyaman'da...

Abdulkadir Selvi

Millet iradesine saygı gösterilmeli

Bu seçimlerde sandıktan iktidara ve muhalefete yönelik önemli mesajlar çıktı.

Milletin iradesine saygı duymak gerekiyor. Milletin kararının başımızın üstünde yeri var. Milletin seçim sandığından verdiği mesajı da doğru okumalı. Seçim sonuçlarıyla kavga edilmez. Akıllı siyaset, sandıktan ders çıkarır. Seçmenlerin verdiği mesajları doğru analiz eder.

ERDOĞAN: SAYGI DUYUYORUZ

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın seçimlere ilişkin ilk değerlendirmesinin milletin kararına saygı duyuyoruz şeklinde olması şaşırtıcı değil. Demokrasilerde son söz sahibi millettir.

Bu seçim sonuçları Türk siyaseti açısından nasıl sonuçlar doğuracak iyi gözlemlemek gerekiyor.

ERDOĞAN'DAN 4 MESAJ

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın seçim mesajı merak ediliyordu. Erdoğan mesajlarını yine balkon konuşmasında verdi. Ama bu balkon konuşması farklıydı. Zafer anında balkon konuşması yapmak güzeldir ama zor günde partisinin balkonuna çıkmak önemliydi. Lider zor dönemde partisinin başında olandır.

1- "31 Mart seçimleri bizim için bir yenilgi değil bir dönüm noktasıdır" dedi. Bu bir bitiş değil yeni bir başlangıç mesajını verdi.

2- Seçim sonuçlarına ilişkin kucaklayıcı mesajlar verdi. "Bu seçimin galibi millettir. Demokrasimizdir. 85 milyondur" diye konuştu.

3-Yola devam mesajı verdi. "Girdiğimiz her seçimi kazandık. Bu kez böyle oldu. Şimdiye kadar hep başardık. Başararak yola devam edeceğiz" dedi.

01.04.24

4-Seçim sonuçlarına göre partide değişim mesajı verdi.

1989 VE 1994 SEÇİMLERİ

1989 seçimlerinde milletimiz ANAP'ı uyarıp SHP'ye kredi açmıştı. Ama SHP bunu değerlendiremedi. 1994 yerel seçimlerinde halkımız Refah Partisi'ne kredi açtı. Refah Partisi o şansı iyi değerlendirdi. Önce yerel yönetimlerde sonra Türkiye'de iktidar oldu. AK Parti hem yerel de hem genel seçimlerde seçmenlerden aldığı krediyi doğru değerlendirdiği için iktidarını korudu. Bakalım CHP bu seçim sonuçlarını nasıl yönetecek?

EKONOMİ VE EMEKLİLER

1- Bu seçimler yerel seçimlerdi ancak seçim sonuçlarına ekonomi ve emekliler damga vurdu.

2- Ancak sadece ekonomi ve emeklilerle izah edilemeyecek bir sonuçla karşı karşıyayız. Yeni bir rüzgâr esti. Seçmenler Ekrem İmamoğlu ve Mansur Yavaş'a kredi açtı.

3- Bu bir yerel seçim. Genel seçimler 2023 yılında 14 ve 28 Mayıs tarihlerinde yapıldı. Bu sonuçların genel siyaset üzerinde etkisi elbette olacaktır. Ama onun ötesinde anlamlar çıkarmak zorlama olur.

CHP'YE KREDİ AÇTI

4- Bu seçimlerde halkımız yerel yönetimlerde CHP'ye bir alan açtı. 'Yerel seçimlerde çalış başarılı ol. Benim sana önyargım yok' dedi. CHP bu krediyi iyi değerlendirir yerel yönetimlerde başarılı olursa, 2028 seçimlerinde iktidar adayı olabilir. Ama bu sonuçlar üzerinden erken seçim kampanyası açarsa seçmenlerin verdiği mesajı yanlış değerlendirmiş olur. Sandıktan erken seçim mesajı çıkmadı. CHP'ye 5 yıl yerel yönetimlerde hizmet et sonucu çıktı.

1989 SEÇİMLERİ

5- 1989 seçimlerinde İstanbul, Ankara ve İzmir'i SHP'ye vererek seçmen benzer bir mesaj vermişti. SHP, 1989 seçimlerinde yüzde 28 oy almıştı. Ama bunu iyi değerlendirmedeği için 2 yıl sonra yapılan genel seçimlerde oy oranı yüzde 20'ye düştü. 1991 seçimlerinde DEP'lileri listelerinden Meclis'e taşımak SHP'ye 8 puan kaybettirmişti.

ERKEN SEÇİM OLMAZ

6- Seçim sonuçları üzerinden erken seçim tartışmasını başlatmak sandıktan çıkan sonucu yanlış değerlendirmek olur. Erken seçim için ya Meclis'te 360 milletvekili ile

01.04.24

karar alacaksınız ya da cumhurbaşkanı seçimlere götürecek. Bunun dışında başka bir yol yoktur.

İSTANBUL'U KAZANDI

7- Bu seçim bir anlamda İstanbul seçimleriydi. Ekrem İmamoğlu, İstanbul'u kazanmayı başardı. CHP, İstanbul ve Ankara'da arayı açarken diğer yerlerde büyükşehir belediyelerini korumayı başardı. Bursa'da olduğu gibi onlara yeni yerler ekledi.

8- Bu seçimlerde gözler Ekrem İmamoğlu ve Mansur Yavaş'ın üzerindediydi. İki belediye başkanı oylarını artırarak Türk siyasetinde varlıklarını perçinlediler.

İMAMOĞLU VE YAVAŞ REKABETİ

9- Ekrem İmamoğlu ve Mansur Yavaş, 2028 seçimlerinde cumhurbaşkanı adaylığının favori isimleri. Seçmen ne Ekrem İmamoğlu'nu ne Mansur Yavaş'ı bu yarışta öne çıkarmadı, ikisini de yarış pistinde tuttu. Bundan sonra İmamoğlu ve Yavaş yarışına tanıklık edeceğiz. İmamoğlu ve Yavaş rekabetini takip etmekte yarar var.

ÖZGÜR ÖZEL'E YARADI

10- CHP'nin seçim başarısı Özgür Özel'in koltuğunu da sağlama almasına neden oldu. Artık CHP Genel Başkanlığı koltuğuna rahat oturabilir.

11- Özgür Özel seçimlerden sonra sorumlu bir açıklama yaptı. Kucaklayıcı bir dil kullanarak seçimlerin kaybedeni olmadığını söyledi.

KILIÇDAROĞLU BİTTİ

12- Seçim sandığı CHP'deki 1 Nisan senaryolarını bitirdi. Kemal Kılıçdaroğlu'nun siyasi geleceği kalmadı.

AKŞENER İSTİFA EDECEK Mİ

13- Bu seçimler Meral Akşener ve İYİ Parti açısından tam bir hüsrarla sonuçlandı. Seçimlere, "Hür ve müstakil olarak girme kararı" alan İYİ Parti silindi. Meral Akşener seçimi kaybederse evine döneceğini açıklamıştı. İYİ Parti'de Akşener'in istifası bekleniyor.

YANLIŞ ADAY SEÇİM KAYBETTİRİR

14- Yerel seçimler yanlış adayda ısrar edildiği taktirde seçimin kazanılamayacağını gösterdi.

15- Cumhurbaşkanı Erdoğan 2019 yerel seçimlerinde İstanbul ve Ankara'nın kaybedilmesine rağmen parti yönetiminde ve Kabinde'de değişiklik yapmamıştı. Bu

01.04.24

kez nasıl hareket edeceği merak ediliyor.

YENİDEN REFAH ÇIKIŞI

16- Yeniden Refah Partisi bu seçimlerde iyi bir çıkış yakaladı. Ama seçime girdiği yerlerde kendisi kazanamasa dahi AK Parti'ye kaybettirmeyi başardı.

DEM OYLARI CHP'YE

17- CHP ile DEM arasındaki "kent ittifakı" İstanbul'da başarılı oldu. 2023 seçimlerinde Yeşil Sol Parti İstanbul'da yüzde 8 oy alırken, DEM yüzde 1.5'e geriledi. DEM oyları CHP'ye aktı. Meral Danış Beştaş, seçim gecesi Ekrem İmamoğlu'na aldığı oyların hepsi senin değil, DEM'lilerin oylarıyla seçim kazandın diye hatırlatma gereği duydu. Biz de seçim sürecinde hep DEM, CHP'ye çalışıyor diyorduk. Meral Danış Beştaş bunu doğruladı. Ama diyet borcunu hatırlattı. Peki İmamoğlu'nun ödeyeceği diyet borcu ne?

18- Seçim dönemine damgasını vuran para sayma görüntülerinin seçim sonuçları üzerinde etkili olmadığı ortaya çıktı. Geldiğimiz noktada bu seçim sonuçları siyasette yeni bir denklemi ortaya çıkardı.